

Pásztor Andrea

Felszín

A hetvennégy éves apámat nézem, ahogy a kerti csapnál mossa félmeztelen testét. A lecsorgó, jéghideg kútvíz nadrágját is benedvesíti. Nem tudom, tudja-e, mit jelent az, hogy vitiligo vagy hogy pigmenthiányos. Sosem neveztük meg pontosan a dolgokat. Gyerekkoromban keveset láttam őt ruha nélkül, és úgy emlékszem, kisebb területen voltak ezek a foltok: a hónalján, a combhajlatánál, a karján és a kézfején. De most mintha a teljes felsőteste foltos lenne. Szórtelen, szinte csupasz és vékony alakján nem látni, hol kezdődik egy-egy fehérebb rész, hol az árnyéka egy-egy kiálló csontnak. Apámnak nem lehetett jó viszonya a testével. Nagyanyám elmondása szerint apámat gyerekkorában csúfolták apró termete, soványsága és foltossága miatt. Nyáron sem volt hajlandó rövidnadrágot venni, és utálta, ha fénykép készült róla. Ezért őrizhette nagyanyám féltve azt a néhány képet, amiken még nem volt annyi idő, hogy öntudatára ébredve tiltakozzon ellenük.

Ahogy hajolgat a csap előtt, úgy ékelődnek ki a bordái, hogy szinte attól félek, átszúrják az oldalát. A mellén kissé petyhüdt a bőr, de ezt is csak most veszem észre, ahogy hajol lefelé. Én semmi szégyellnivalót nem látok rajta, hiszen stabilan tartja a gerincoszlopa, látszólag megingathatatlan. Enyhén behajlítja a térdeit, hogy könnyebben le tudjon hajolni, mégsem remegnek meg csenevész kis izmai. Még mindig biztosan áll a két lábán. Azt hiszi, senki sem látja, mert ő nem vesz észre engem. Belefeledkezik a mosakodásba, aprólékos és precíz, ahogy mindig.

Gyorsan és halkán zárom magam mögött a kaput, és megpróbálok lopva bejutni a házba. Ha tudná, hogy megláttam így, kiszolgáltatottan érezné magát, és esélyünk sem lenne aznap semmire. Verejték fut le a halántékomon, amikor végre lerakom a nehéz szatyrokat. Fűszeres csirkecomb, petrezselymes krumppli, kókuszkočka, mosószer, Baba szappan, Ultra Derm, szőlő Márka. Utóbbit a Traubi helyett, mert azt néhány éve megszüntették. A lényeg, hogy szőlőízű legyen, bor helyett, fröccs helyett. Kinyitom a hűtőt. Van benne bor, de kibírom, hogy nem öntöm ki a lefolyóba. Közvetlenül mellé, beteszem a Márkát. A polcok egyébként teljesen üresek. Mustár, baracklekvár,

margarin. Kidobok egy penészes élesztőt. Fogalmam sincs, hogy kerülhetett apám hűtőjébe. Betolom a kókuszkecska dobozát, és feljebb állítom a hőszabályzót, hogy minél hamarabb kihűljön az üdítő. Odakint nagy a hőség. Egy tányérba szedek az ételhordóból, vagy ahogy anyám mondaná, a kotlából, pedig szükségtelen ezt is nevének nevezni, tudom, hogy apám ebből is megenné, ha jó. Hogy valóban jó-e, hogy ízlik-e neki, azt persze sosem mondaná. Apám nem foglalkozik az evéssel.

Az őrölt kávé próbálom remegő kézzel beleegyensúlyozni a kottyosba, amikor belép. Az őrlemény kiszóródik a tűzhelyre. Ahogy megfordulok, apám méltatlankodó tekintetét látom. Még mindig féltelmetlen, ennek ellenére egyáltalán nincs zavarban, és úgy tűnik, bosszankodásának az én ügyetlenkedésem az oka. Kettőnk közül én viselem nehezebben ezt a helyzetet. Én vagyok az, aki nem tud még mit kezdeni póre testének látványával.

Tudom, hogy más családoknál természetes a meztelenkedés. Magától értetődő együtt fürdeni, egymás előtt levetkőzni, akár ellenkező, akár azonos nemű a másik. Mi azonban nem mutogattuk magunkat, egyetlenegyszer sem láttam apámat ruhátlanul, és ő sem engem. Nem láttam testet, takarni való testrészeket hosszú évekig a magamén kívül. Kilencéves korom körül jelentek meg az első pihék, majd a szőrszálak is. A mellbimbóim kicsúcsosodtak. Nem tudtam, normális-e, ami a testemmel történik, igyekeztem figyelmen kívül hagyni, és takarni, lenyomni, eltüntetni, amennyire lehet.

Nagyjából ekkortájt, a boltból hazafelé menet estem el a Tacsókó biciklimmel. Siettem, hogy minél kevesebben hallják a sörösüvegek csörgését. Megszállott módjára tekertem a járdán. A kormányt nem tartottam biztosan, a kerék kifordult a járda peremén, és a gumivégű vascső egyenesen a mellkasomba vágódott. Elterülve kapálóztam az üvegszilánkok közt, lassan csordogált mellém a habzó sörfolyam, miközben kétségbeesetten próbáltam levegőhöz jutni. Úgy éreztem, soha többé nem tudok majd. Óráknak tűnő, hosszú másodpercek után egy ismeretlen férfi felkapott, és a karjaiban velem futásnak indult a rendelő felé. A szüleim szerint Hacsek Gábor, a gyerekorvos vett kezelésbe, de én tudtam, hogy más is jelen volt, a felnőttek pedig a kapkodás miatt később sem tudták megmondani, ki volt az, aki elvitt, és én éppen ezért voltam benne biztos, hogy angyal segített.

A mentő a Madarász utcai Gyermekkorházba szállított, ahol a vizsgálatok megállapították, hogy az eséstől enyhe agyrázkódásom

van, és az ütéstől zúzódott a mellkasom. Nem volt szükség semmilyen beavatkozásra, de a történetek miatt két hétre bent tartottak megfigyelésre.

Mariann, aki akkor már hetek óta feküdt a kétágyas szobában, megszeppenve köszönt, pedig néhány évvel idősebb volt nálam. Súlyosabb sérülése lehetett, mint nekem, mert az ágyát egyszer sem hagyta el, ott mosdatta az anyukája, míg engem a nővérek a zuhany alatt. Minden délután meglátogatta őt, de igazán csak a második napig irigykedtem rá, mert onnantól mindkettőnknek hozott Fruttit, Macskanyelvet vagy hitlerszalonnát. Estig maradt és mesét olvasott. Boldog voltam, hogy én is hallgathatom. Kedvességük megszeliđített, és csak a búcsúzáskor lettem szomorú, amikor megölelték, megpusztilták egymást.

Aztán a hatodik közös napunkon, amíg engem vizitre hívtak, Mariann eltűnt a szobából. Az egyik nővértől érdeklődtem. Annyit mondott, hogy áthelyezték máshová. Nem volt lehetőségünk elbúcsúzni, és ha előre tudtam volna, elkérem a címét, hogy később levelet írjak neki. Szerettem volna a közelében maradni, a barátjává válni. Csalódott voltam, és feldúlt. Még fel sem fogtam, hogy nem lesz többet édesség és esti mese, hogy nem lesz Mariann huncut, jókedvű társasága gyógyír, Robi rögtön ott termett. Az ő mosolya visszataszító volt. Kuszán sorakoztak a fogai, a megszáradt nyál fehér habként ült ki az ajka sarkába. Ha beszélt – márpedig elég sokat –, esőpermetként fröcsögött a nyál a szájából. Vörös haja és szétálló fülei egy gonosz manó benyomását keltették bennem.

Már Mariann ágyában feküdt, mire engem visszakísértek a vizsgálatról. Törött jobb lába csavarokkal rögzítetten volt fellógatva. Még a bemutatkozás előtt elmondta, hogy elütötte egy motor. Nevetett. Akkor még nem volt fogalmam róla, hány és milyen napot kell kibírom vele, de az első pillanatban eldöntöttem, esélyt sem adok neki. Nem is lehetett, mert Robi folyton ugráltatott: hol vizet kért, hol, hogy igazítsam meg a párnáját, hol nővérért küldött, mert pisilnie kellett, hol unalmasabbnál unalmasabb történetekkel fárasztott. Három napja voltunk szobatársak, amikor egyszer csak felém fordult:

- A te szüleid mikor jönnek látogatóba? – sóhajtott. Nem válaszoltam, így hát folytatta: – Mióta vagy itt egyáltalán?
- Egy hete – vágtam rá a lehető legrövidebben.
- Vannak egyáltalán szüleid?
- Kettő is – néztem rá gúnyosan.

– Az én szüleim most váltak el. Apám a saját lakásunkban csalta meg anyukámat. Lefeküdt egy másik nővel. Aki fiatalabb, szebb, szőke, és nincs gyereke.

Ha hagyta volna, sem jutok szóhoz. Megdöböntett, amit mondott és ahogy mondta. Gyereket így beszélni még nem hallottam. Megfogta a zseblámpáját, ami addig az éjjeliszekrényén hevert, és tekergetni kezdte. A következő mondat előtt becsúszta maga mellé az ágyba.

– Az a kurva tönkretette a családunkat! – Ugyanolyan nyugodt, halk hangon jelentette ki ezt is, mint az előzőeket. Megmukkanni sem mertem. Én soha nem használtam ilyen szavakat. – Tudod, mi az, hogy szex? – és ekkor már felém is fordította a fejét, mélyen a szemembe nézett, mintha vallatna, mintha ő biztosan tudná.

Zavarban voltam, azonnal rávágtam az igenlő választ. Valójában nem tudtam pontosan, csak elképzeléseim voltak, hogy a férfi és a nő összedörgölik a testüket olyan helyeken is, amit egyébként nem illik egymásnak megmutatni. A könyvekből azt is tudtam, hogy emiatt születnek meg a gyerekek.

Robi néha felszisszent a fájdalomtól, de továbbra is mosolygott, és ez rosszabb volt, mintha folytatódott volna a beszélgetés. Az ajtót a lábával belökte egy nővér. Ebédet hozott. Csontlevest és tökfőzeléket kaptunk vagdalt hússal. A levest még csak-csak megeszegettem, de a húst képtelen voltam megrágni, pláne leengedni a torkomon. Robi megevett mindent, ami a tányérokra volt. Azt hittem, még a szalvétát is betömi, úgy falt. Mindenesetre örültem, mert addig is csendben maradt. Miután befejezte, elégedetten és nagyot sóhajtva befúrta magát az ágyába, amennyire csak a felkötözött lába engedte. Én még egy ideig próbálkoztam az étellel, végül feladtam. Egy idősebb ápoló rosszállóan ingatta felém a fejét, amikor bejött a tálcáért. Robit megdicsérte. Igyekeztem tudomást sem venni róla, de azért mérges és sértődött voltam. Utáltam mindenkit, a nővéreket, Robit, az ő szüleit és az anyémeket is. Elővettem a könyvemet és belemerültem az olvasásba, de nem bírtam figyelni a történetre. Felkeltem az ágyról és kimentem a mosdóba.

A vécén ülve azonban egészen másképp gondoltam magamra, mint addig. Kíváncsivá tett a saját testem, részletesen ismerni akartam minden porcikámat, próbáltam elképzelni, milyen lehet belülről. Bármennyire igyekeztem elengedni magam, nem bírtam pisilni, pedig feszített, nyomott, szúrt. Felemeltem a hálóingemet, megsimogattam

a hasam, lenéztem, és összerándultam a gondolattól, hogy van egy testrészem, ami nem az enyém. Alább simítottam a tenyerem. A bőr puha volt, és ahogy haladtam lejjebb, egyre puhább, simább és egyre melegebb. Elkaptam a kezem. Éreztem, ahogy a forróság végre kibugygyan belőlem, és sugárban, teljes erővel áramlik kifelé, hogy a visszafröccsenő, meleg cseppek a belső combomra érnek. Olyan hirtelen lett vége, ahogyan elkezdődött. Még ültem egy darabig felette behunyt szemmel, és megpróbáltam anyám meztelen testét elképzelni, majd apámét, de egyiket sem bírtam, bárhogy erőlködtem. Felhúztam a bugyim, és le a hálóingemet, alaposan beszappanoztam a kezem, megmosakodtam. Amikor végeztem, visszamentem a szobába, ahol Robi már aludt. Egyébként sokat aludt. Irigyeltem, hogy délután is képes erre, én még éjszaka is alig bírtam. Megvetéssel néztem a takaró alól kikandikáló fejét, a nyitott száját, kusza fogsorát. Szépnek és elégedettnek éreztem magam, egy pillanatra talán tökéletesnek is.

Éppen hogy visszahelyezkedtem az ágyamba, amikor anyám belépett az ajtón. Megijedtem. Az volt az érzésem, mintha tudná, milyen bűnököt követtem el a megérkezése előtti percekben. Sajnálkozóan nézett rám, majd körül a szobában.

– Egy fiúval tetted egy szobába? – ezek voltak az első hozzám intézett szavai. Bólintottam, és szándékosan igyekeztem minél könnyörületesebb képet vágni. Megpuszilta a fejem tetejét, és csendesen kihúzta az ágyam melletti széket, majd leült rá. Ettől egy kicsit megnyugodtam. Robi nem ébredt fel.

– Nem akarok itt lenni – és ez nem volt teljesen igaz, mert sehol sem akartam lenni, de mindenáron szerettem volna kicsikarni anyámtól egy kis sajnálatot.

– Már majdnem eltelt a fele – sóhajtott, én pedig egyre jobban kezdtem belejönni az önsajnáltatásba attól, hogy végre meglátta, van miért.

– Ijesztő... Félek tőle... – haraptam el a szavakat.

Anyám megérezte, hogy ha így folytatjuk, ő egykönnyen nem tud majd elmenekülni, pedig várják a rajtam kívüli feladatok.

– Nem tudok sokáig maradni... De nem hiszem, hogy itt lenne bármi félnivalód – zárta végül rövidre. Rövidebbre, mint amire számítottam.

Kipakolta, amit hozott: tiszta hálóinget, tisztasági csomagot, Sió narancsot, vaníliás karikát meg meggyes joghurthabot, amit rögtön ki is bontott, hogy megegyem. Sokszor csinálta ezt. Etetni kezdett,

ha nem tudott rajtam segíteni. Betömte a számat, csak nem ilyen ínyemre való finomságokkal, mint most. Átvettem tőle a joghurtos poharat, és letettem a szekrényre. Aztán nem néztem rá többet. Mérges voltam, de ez a mérég egy pillanat alatt elszállt volna, ha megölel. Sóvárogtam. Kedves, lágy hangon köszönt el, és legközelebb csak akkor láttam, amikor értem jött, hogy hazavigyen. Újra a kezembe vettem a könyvemet, de továbbra sem bírtam figyelni rá, azon igyekeztem, hogy visszatartsam a könnyeimet.

Odakint még mindig világos volt, amikor Robi felébredt. A vacsorát hozták.

– Remélem, az anyukád nem tömött tele édességgel, és a vacsorából rendesen fogsz enni! – mosolygott rám a legkedvesebb nővérke, aki már többször megfürdetett.

Visszamosolyogtam, de nem mondtam semmit. Sejtettem, hogy mi következik. Robi kíváncsiskodni kezd, vagy mérges lesz rám, amiért az én anyukám itt járt. Fogalma sem lehetett róla, hogy azt kívántam, bárcsak ne így történt volna.

– Inkább a vaníliás karikát edd meg! – bökött a fejével a szekrényem felé. Megsajnáltam.

– Kérsz?

– Nem. Otthon degeszre fogom zabálni magam belőle – tudtam, hogy nem mond igazat. Csak hogy példát statuáljak, előbb nekikezdttem a két fél főtt tojásnak meg a kenyérnek. Könnyebben csúszott le a torkomon, mint az ebéd, de jól semmiképp nem esett. Kibontottam a vaníliás karikát, és bár még mindig nem voltam éhes, sorra az ujjaimra húzgáltam néhányat, és szertartásszerűen kezdtem körberágni őket.

– Hm? – kínáltam újra felé a csomagot, amikor az ujjaim felszabaldultak. De nemet intett a fejével, aztán duzzogva belesüllyedt a saját tányérjába.

Kis idő elteltével engem elvittek a zuhany alá, és őt is megmosdatták az ágyában. Később sem szóltunk egymáshoz, és én viszonylag gyorsan elaludtam. Kimerültem az aznapi történésektől. Éjszaka azonban rémülten ébredtem, Robi az ágyában pisszegett, takaró nélkül, a felhúzott hálóingében világította meg a fütyijét. Engem nézett, szikráztak a szemei. Sikítani akartam, és már nyitottam a számat, de nem jött ki hang a torkomon. Óvatosan hátat fordítottam neki, majd egy-két perccel később vissza. Majd kiugrott a szívem.

– Mí a fene bajod van neked? – suttogtam dühösen.

– Semmi – röhögött a képembe –, megmutatod a tiédet?

Visszafordultam a fal felé, próbáltam erőt venni magamon, legalább erősnek tűnni, de majd kilyukasztotta a hálóingemet a szívem dobogása. Robi sokáig meg sem mukkant, aztán hallottam, hogy megigazítja a pizsamáját, magára húzza a takaróját. Hamarosan szuszogni, majd horkolni kezdett. Mozdulatlanul feküdtem, lélegezni is alig mertem. Próbáltam azzal nyugtatni magam, hogy úgysem tud az ágyából felkelni. Ő reggelig durmolt, én csak percekre mertem megengedni magamnak.

A következő két nap nem szóltunk egymáshoz. Ha tehettem, kerültem még a tekintetét is, és ez igen sok energiát kívánt tőlem. Egyre gyengébbnek éreztem magam, és két nap múlva belázasodtam. A negyvenfokos láz miatt, meg azért, mert nem tudtak mit kezdeni velem, áttettek egy másik szobába, ahol a maradék néhány napot teljesen egyedül töltöttem. Anyám csak akkor tudta meg a lázat, a másik szobát, amikor értem jött.

– Majd otthon kipihened magad – mondta nekem, hogy ő megnyugodhasson.

Egy pillanat alatt pörög le ez az emlék, és csak az ránt vissza, hogy apám újra megjelenik előttem, teljesen felöltözve. Nem atlétát vett magára, hanem ingpólót, mintha valami ünnepre készülne.

– Csak ez volt tiszta – magyarázkodik. Mosolygok: néha meglep annak a kisfiúnak a szelídsége, aki benne lakik. Közben rottyogni kezd a kávé. Érte nyúlok, apám is. Összeér a kezünk. Érzem az érdes, durva bőrt, ahogy végigszánt az enyémen, miközben elhúzza tőlem. Még mindig szép a keze: a hosszúkás, kecses ujjai, a foltok, a kidagadó erek. Arra vágyom, hogy megsimogasson velem.

– Indítok egy mosást – mondom zavartan, és elviharzik a fürdőszoba felé.

Élet és Irodalom, 2025. augusztus 8. (LXIX. évfolyam, 32. szám)